

Силабус курсу

Фінансовий ринок

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

Рік навчання: 4, Семестр: 7

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПП

к.е.н., доцент Поляк-Свергун Мар'яна Миколаївна

Контактна
інформація

m.polyaksvergun@gmail.com, +380976361664

Опис дисципліни

Курс «Фінансовий ринок» орієнтований на формування у студентів теоретичних знань та практичних навичок щодо змісту, принципів і закономірностей функціонування фінансового ринку, місця і ролі його інструментів в забезпеченні фінансування держави і приватного сектора.

Метою викладання дисципліни навчальної дисципліни «Фінансовий ринок» є оволодіння здобувачами вищої освіти ступеня «бакалавр» системи компетенцій щодо теоретичних та практичних аспектів управління фінансами за допомогою фінансових посередників та аналізу фінансових послуг, формування комплексного розуміння системи взаємозв'язків на фінансовому ринку та відповідної державної політики у цій сфері.

Структура курсу

Години (лек./ прак.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2/2	Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці	Взаємодія і співвідношення реального та фінансового секторів економіки. Рух фінансових потоків в економіці. Фінансова система та її структура, місце фінансового ринку. Сутність і функції фінансового ринку. Базові концепції фінансового ринку. Структура фінансового ринку. Суб'єкти фінансового ринку. Фінансові активи і фінансові інструменти. Глобалізація фінансових ринків: причини, фактори, наслідки.	Тестові завдання
2/2	Тема 2. Регулювання фінансового ринку	Сутність регулювання фінансового ринку: принципи, напрями, рівні та форми регулювання. Державне регулювання фінансового ринку України: сутність, сфери та важелі регулювання. Внутрішнє регулювання фінансового ринку. Міжнародні норми банківського регулювання та нагляду. Сучасні проблеми регулювання фінансового ринку, необхідність створення нової концепції регулювання. Моделі реорганізації системи регулювання та нагляду в Україні	Дискусійні питання

2/2	Тема 3. Фінансові посередники	Інфраструктура та її склад. Класифікація фінансового посередництва. Банківські посередники. Небанківські фінансово-кредитні інститути. Контрактні фінансові інститути.	Усне опитування
4/4	Тема 4. Процентні ставки та їх структура	Задачі і принципи ціноутворення на фінансові інструменти. Види і функції цін. Методи ціноутворення. Специфіка ціноутворення на первинному і вторинному ринках. Особливості ціноутворення на різні види фінансових інструментів. Ціна кредиту – процент. Структура процентних ставок фінансового ринку. Дохід і ризик цінного паперу. Теорії структури процентних ставок (неупередженого очікування, переваги ліквідності, сегментації ринку).	Тестові завдання
4/4	Тема 5. Ринок облігацій як складова капіталів ринку	Сутність та функції ринку облігацій. Характеристика видів і типів облігацій та їх роль в економіці. Ринок державних облігацій. Казначейські ноти та бони. Муніципальні облігації та їх особливості. Облігації корпорацій. Емісія, реєстрація та розміщення облігацій. Види доходності облігацій. Показники чутливості ціни облігації щодо зміни ринкового доходу (рівняння Макоулі). Рейтинг облігацій	Дискусійні питання
4/4	Тема 6. Ринок похідних фінансових інструментів	Причини появи та розвитку ринку похідних цінних паперів. Хеджування. Види фінансових похідних цінних паперів та їх особливості. Сутність та особливості застосування форвардних та ф'ючерсних контрактів. Ф'ючерсні біржі. Сутність, види та особливості застосування опціонів. Модель Блека-Скоулса для опціону на продаж. Опціони на акції, облігації, індекси, ф'ючерсні контракти, валюту. Сутність та види свопів і варантів. Створення ринку "синтетичних" цінних паперів. Комбінація опціонів. Конвертована облігація. Стренгл. Стреп. Стріп. Спред. Глобальні інвестиційні сертифікати та американські депозитарні розписки, цінні папери українських емітентів на світових фондових ринках.	Кейси
2/2	Тема 7. Грошовий ринок і ринок банківських позик	Розуміння сутності грошового ринку і ринку банківських позичок, як складових фінансового ринку, їх взаємозв'язок і взаємообумовленість. Об'єкти та суб'єкти грошового ринку і ринку банківських позичок. Функції та інструменти грошового ринку. Характеристика облікового ринку та його особливості. Характеристика міжбанківського ринку. Операції на міжбанківському ринку. Операції центральних банків на відкритому ринку. Роль казначейських векселів та інших видів короткострокових урядових цінних паперів. Взаємодія і взаємозв'язок кредитно-грошової та фінансової політики, значення її для грошового ринку. Види операцій на відкритому ринку.	Тестові завдання

2/2	Тема 8. Ринок пайових цінних паперів	Ринок акцій – сутність та його роль у функціонуванні фінансового ринку. Акція як частка у статутному фонді акціонерного товариства. Класифікація акцій. Емісія, реєстрація, та розміщення акцій. Способи розміщення. Виплата дивідендів. Поточна доходність акції. Курс (ціна) акції. Ціна акції з рівномірним ростом дивіденду (модель Гордона). Ціна акції з нерівномірним ростом дивіденду. Оцінка дивідендного доходу.	Дискусійні питання
2/2	Тема 9. Валютний ринок	Поняття та структура валютного ринку. Валютні операції. Валютне регулювання та курсова політика центрального банку. Особливості функціонування валютного ринку в Україні. Взаємозв'язок грошово-кредитного, валютного і фондового секторів фінансового ринку. Організація операцій на міжбанківському валютному ринку України. Дилінгові послуги (FOREX–операції) на фінансовому ринку. Укладання конверсійних операцій на ринку FOREX.	Усне опитування
4/4	Тема 10. Фондова біржа та біржові операції	Сутність та призначення фондової біржі. Історія створення бірж в західних країнах і в Україні. Сучасний стан розвитку фондових бірж в Україні. Основи організації та роботи біржі. Фінансові посередники, що працюють на біржі (брокери, дилери, аналітики, консультанти). Види біржових наказів та угод. Порядок встановлення цін на біржі. Особливості роботи та призначення клірингових та депозитарних установ. Сутність біржових індексів і методи їх визначення. Види індексів та їх місце на фінансовому ринку. Характеристика основних світових фондових індексів. Особливості і роль українських фондових індексів.	Тестові завдання
2/2	Тема 11. Фундаментальний та технічний аналіз	Фундаментальний аналіз ринку цінних паперів, його методи, та значення для вивчення ринку і прийняття стратегічних рішень. Індикатори для фундаментального аналізу. Технічний аналіз ринку цінних паперів. Методи технічного аналізу. Побудова лінійних та стовпчикових графіків. Японські свічки як різновид стовпчикових графіків. Математичні засоби технічного аналізу (індикатори). Числа Фібоначчі і теорія хвиль Елліота. Значення технічного аналізу для прийняття рішень з купівлі-продажу цінних паперів.	Дискусійні питання

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Брегеда О. Розвиток небанків у світі та в Україні. Бізнес Інформ. 2024. No 8. С. 357–364.
2. Бражник Л.В. Фінансовий ринок: навч. посіб. Полтава: ПДАУ, 2023. 130 с.

3. Балицька М. В., Бровенко К. С. Фінансові технології як драйвер розвитку фінансових ринків. *Економічна наука. Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 9. С. 59–65.
4. Борисюк О., Матвійчук Н., Хмелярська Л. Особливості розвитку фінансового ринку України в роки війни. *Економіка і суспільство*. 2024. № 60.
5. Гасій О., Скорба О., Рошко Н. Вплив інтернет-банкінгу та мобільних додатків на зручність та доступність банківських послуг для клієнтів в Україні. *Економіка та суспільство*. 2024. № 59.
6. Кравчук Н., Луцишин О. Фінансовий ринок України під час війни: реалії функціонування. *Світ фінансів*. 2022. № 4 (73). С. 112–128.
7. Корицька О., Кухта І. Диджиталізація банків України: сучасні тренди та перспективи. *Економіка та суспільство*. 2024. № 67.
8. Крупка А., Пиріг Г. Фондові біржі у розвитку фінансового сектору країни: теоретико-прикладні аспекти. *Економічний аналіз*. 2023. Том 33. № 4. С. 156-163.
9. Лапішко З.Я., Євтух Л.Б. Перспективи діяльності фінансових супермаркетів в умовах цифрової трансформації в Україні. *Економіка та суспільство*. 2022. № 40.
10. Марценюк О.В., Руда О.Л. Діяльність страхових компаній в умовах воєнного стану та їх роль у післявоєнному відновленні України. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2024. № 1 (67). С. 7-23.
11. Мирошніченко Г., Семенова Д., Мирошніченко І. Аналітичний огляд біржового ринку України. *Економіка та суспільство*. 2022. № 42.
12. Мартинов Д.В. Антикризовий менеджмент в банках України в умовах невизначеності. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. 2024. № 11.
13. Нечипоренко А. В. Діяльність банківських установ на фінансовому ринку України. *Економічний вісник університету*. 2023. № 58. С. 46–53.
14. Поляк-Свергун М.М. Фінансові посередники на ринку банківських послуг. Матеріали науково-теоретичної конференції «Advanced discoveries of modern science: experience, approaches and innovations». 2023. С. 30-37.
15. Поляк-Свергун М.М. Роль фінансового інжинірингу в інноваційному розвитку фондового ринку. *Наукові перспективи*. № 8 (62). 2025. С. 744-752
16. Поляк-Свергун М.М., Сучасні підходи до регулювання та стабілізації фондового ринку. *Сталий розвиток економіки* № 5 (56) 2025 р.
17. Рамський А.Ю., Жукова Ю.М., Обушний С.М. Ринок цінних паперів у питаннях та відповідях : навч. посіб. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 228 с.
18. Слав'юк Н. Р., Глущенко С. В. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. К. : НаУКМА, 2022. 206 с. Іванівський А. Й. Адміністрування публічних фінансів : навч.-метод. посіб. Одеса : Гельветика, 2022. 123 с.
19. Сохацька О.М., Панасюк В.М., Роговська -Іщук І.В., Вінницький С.І. Фундаментальний та технічний аналізи міжнародних ринків. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. 309 с.
20. Татарин Н., Половко Д. Фінансовий ринок України: аналіз сучасного стану, загрози, проблеми та перспективи. *Галицький економічний вісник*. 2023. № 4 (83).
21. Фінансовий ринок: навч. посібн. / Н. В. Трусова, С. А. Нестеренко, І. Є. Якушева та ін. Мелітополь: Видавничий будинок ММД, 2021. 236 с..
22. Фінансовий ринок: навч. посіб. / Н. В. Трусова, С. А. Нестеренко, І. Є. Якушева та ін. Мелітополь: Видавничий будинок ММД, 2021. 236 с.
23. Didenko I., Hammadi H. Demand Forecast, Supply and Equilibrium Price on the Deposit Market: *Methodology and Experience of Ukraine. Financial Markets, Institutions and Risks*. № 1(3). P. 34-43. DOI: [http://doi.org/10.21272/fmir.1\(3\).34-43.2017](http://doi.org/10.21272/fmir.1(3).34-43.2017)
24. Jastra Ilic. Finanso «Digital Payments in Europe to Surpass \$802bn Transaction Value This Year». Senast uppdaterat: april 21, 2022. URL: <https://finanso.se/digital-payments-in-europe-to-surpass-802bntransaction-value-this-year/>
25. Julija A. Fortunly «These Fintech Statistics Show an Industry on the Rise». February 11, 2022. URL: <https://fortunly.com/statistics/fintech-statistics/>
26. Tkachenko N., Kovalenko Y., Bohrinovtseva L. New Methods in Assessing the Risks and Solvency of Insurance Companies. *Journal of Eastern Europe Research in Business and Economics*. 2022. Vol. 2022 (2022). URL: <https://ibimapublishing.com/articles/JEERBE/2022/765785/765785.pdf>

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk>
3. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку.
URL: <https://www.nssmc.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://www.minfin.gov.ua>

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції інституту за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції інституту.

Оцінювання

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Фінансовий ринок» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10 %	10 %	10 %	10 %	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Оцінюється як середнє арифметичне з оцінок, отриманих по 5 темах	Підсумкова модульна контрольна робота по 1-5 темах Теоретичні питання (2 питання по макс 25 балів) Тестові завдання (5 тестів по 5 бали за тест) – макс. 25 балів Задача 1 – макс. 25 балів	Оцінюється як середнє арифметичне з оцінок, отриманих по 5 темах	Підсумкова модульна контрольна робота по 6-11 темах Теоретичні питання (2 питання по макс 25 балів) Тестові завдання (5 тестів по 5 бали за тест) – макс. 25 балів Задача 1 – макс. 25 балів	Оцінюється в 100 балів	Сукупність питомої ваги кожної складової: -80% - підготовка презентації; -20% - захист презентації.	Теоретичне питання – макс 20 балів Тестові завдання (10 тестів по 3 бали за тест) – макс. 30 балів Задача 1 – макс. 25 балів Задача 2 – макс. 25 балів

Поточне опитування під час заняття:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань;

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності;

1–59 балів – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань.

Підсумкова оцінка за поточне опитування кожного модуля визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих під час занять в межах кожного модуля.

Тренінг:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його використовує під час виконання завдань тренінгу, виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при виконанні окремих завдань тренінгу не вистачає достатньої глибини та аргументації його використання, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки, загалом виявляє творчий підхід до виконання завдань;

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та загалом його використовує при виконанні завдань тренінгу, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його використовує, недостатньо розкриває зміст завдань тренінгу, допускаючи при цьому суттєві неточності, не виявляє творчого підходу до виконання завдань;

1–59 – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст завдань тренінгу, не бере участі у колективних завданнях під час проведення тренінгу.

Самостійна робота:

90–100 балів – зміст самостійної роботи повністю відповідає встановленим вимогам, містить елементи самостійного дослідження, свідчить про високий рівень опанування навчального матеріалу, студент на високому рівні виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75–89 балів – зміст самостійної роботи в основному відповідає встановленим вимогам, можуть бути несуттєві недопрацювання за окремими завданнями, свідчить про належний рівень опанування навчального матеріалу, студент належно виявляє творчий підхід до виконання завдань;

60–74 балів – поставлені завдання виконані на недостатньому рівні; наведені авторські напрацювання є загальними і слабо обґрунтованими, свідчать про недостатній рівень опанування навчального матеріалу; студент припускається значних помилок у виконанні завдань, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

1–59 балів – завдання практично не виконані; відсутні авторські напрацювання; грубі помилки у вирішенні завдань роботи, що свідчать про низький рівень опанування навчального матеріалу; студент не виявляє творчого підходу до виконання завдань.

Модульна робота – види контролю, при яких засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів як сума балів за виконані завдання.

Екзаменаційний білет складається із:

тестів: 5 тестів, за правильну відповідь на кожен із яких студент може отримати 5 балів, що в підсумку дає максимально 25 балів;

5 балів – за тест надано правильну відповідь.

практичних завдань: 1 завдання, за розв'язання студент може отримати від 0 до 25 балів;

15–25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв'язує практичне завдання і інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

5–14 балів – у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв'язує

практичне завдання, але на додаткові контрольні запитання відсутня повна відповідь, допускає несуттєві неточності та фрагментарно (без аргументації) інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

1–4 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно розв’язує практичне завдання, допускає суттєві неточності, поверхнево його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань.

теоретичного питання: 2 теоретичних питання, за відповідь на кожне питання, студент може отримати від 0 до 25 балів, що в підсумку дає максимально 50 балів

15–25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, всебічно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання.

1–14 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності, відповіді на запитання нечіткі.

Екзамен – види контролю, при яких засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів як сума балів за виконані завдання.

Екзаменаційний білет складається із:

тестів: 10 тестів, за правильну відповідь на кожен із яких студент може отримати 3 бали, що в підсумку дає максимально 30 балів;

3 бали – на тест надано правильну відповідь.

практичних завдань: 2 задачі, за розв’язання кожної із яких студент може отримати від 0 до 25 балів, що в підсумку дає максимально 50 балів;

15–25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв’язує практичне завдання і інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

5–14 балів – у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв’язує практичне завдання, але на додаткові контрольні запитання відсутня повна відповідь, допускає несуттєві неточності та фрагментарно (без аргументації) інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

1–4 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно розв’язує практичне завдання, допускає суттєві неточності, поверхнево його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань.

теоретичного питання: 1 теоретичне питання, за відповідь на яке студент може отримати від 0 до 20 балів.

10–20 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, всебічно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання.

1–9 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності, відповіді на запитання нечіткі.

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов’язковим повторним курсом)